

Zondag 2 februari 2025 Grote of St. Janskerk Schiedam

Lezen Jeremia 1 : 4-10

Psalm 71: 1 cantorij 2 en 3 allen

Lezen 1 Kor 12: 27-31a

Lied 838: 1 en 3 allen; 2 cantorij O grote God die liefde zijt.

Evangelie Lucas 4: 16-30

Lied 882: 1, 3 en 4 Allerhoogste God

Uitleg en verkondiging

Lied 942 Waarom moest ik uw stem verstaan

Gemeente van onze Heer Jezus,

Het verhaal van Jezus' optreden in de synagoge bevalt ons maar matig. Waarom is hij zo fel, maakt hij zijn stadgenoten uit het niets zo boos dat ze hem naar de afgrond duwen? Waarom begint Lucas zijn evangelie over het optreden van Jezus juist met dit verhaal, een verhaal over de tegenstand die hij ondervond, over de verwerping in zijn geboortestad?

Waarom niet beginnen met een mooi verhaal over Jezus die een zieke geneest en de kinderen zegent?

Ik denk dat Lucas hiermee wil laten zien dat Jezus vanaf het begin niet alleen applaus heeft gekregen, maar ook vijanden heeft gemaakt. Omdat hij kritiek had, omdat hij mensen de les las. Die kritische Jezus, die ligt ons niet zo.

De lieve Jezus van Donald Trump, die is eigenlijk veel aantrekkelijker. De Jezus die ons helpt en zegent, die ons gezond, rijk, groot en succesvol maakt, die ons redt van de kogel en het heel goed kan vinden met ons volk, met ons soort mensen.

Geen wonder dat Mariann Edgar Budde, de bisschop van Washington met haar oproep aan Trump om alle inwoners gelijk te behandelen werd bedolven onder haat en scheldpartijen uit het kamp van Trump. Want die linkse Jezus van haar, daar willen ze in het Witte Huis niets mee te maken hebben. Hoe actueel kan een schriftlezing als die van vandaag zijn.

De synagoge van Nazareth zit bomvol. Jezus is weer terug in de stad. Hij is lang weggeweest. Er wordt verteld dat hij geweldig kan preken. In heel Galilea zijn de mensen vol lof. Hij is leerling van Johannes de Doper geworden, hij heeft zich door Johannes in de Jordaan laten dopen. En er wordt gezegd dat daarbij de hemel openging en de heilige geest van God op hem neerdaalde in de gedaante van een duif. En dat hij nu overal in Galilea rondtrekt om in synagogen te preken. En dat iedereen dat geweldig vindt.

De verwachtingen zijn hooggespannen. Ze hebben hem gekend als kind, als zoon van de timmerman om de hoek. En wat zijn ze trots dat uit hun midden zo'n begaafde rabbi is voortgekomen. Nazareth hangt aan zijn lippen als Jezus opstaat, de boekrol afrolt en leest wat Jesaja heeft geschreven: De Geest van de Heer rust op mij, hij heeft mij gezonden om het evangelie te verkondigen, om armen en gevangenen, blinden en onderdrukten te bevrijden.

Dan gaat hij zitten om de tekst uit te leggen. Jezus herkent zichzelf in die oude woorden. Hij leeft sinds zijn doop en verzoeking in de woestijn voortdurend in de kracht van de Geest van God. Met de woorden waarmee Jesaja lang geleden de ballingen in Jeruzalem troostte, troost hij de armen en verdrukten in zijn eigen tijd.

De mensen reageren positief en zijn verwonderd over de woorden van genade. Dat iemand van ons zulke mooie woorden kan spreken! Dat is toch de zoon van Jozef?

De instemming en trots van de toehoorders wordt abrupt onderbroken door een onverwachte provocerende reactie van Jezus. Jullie denken zeker dat hier in Nazareth, dezelfde dingen gaan gebeuren als in Kafarnaüm.

Hier zien we de hand van de evangelist Lucas. Met de tegenstelling tussen Kafarnaüm in het heidense Galilea en Jezus' geboortestad Nazareth laat hij de spanningen in zijn christelijke gemeente zien. De Joden moeten niet denken dat ze een streepje voor hebben op de niet-Joden, omdat Jezus een geboren Jood was.

Het is een hardnekkige gedachte, tot op vandaag, dat Israël Gods lieveling is. Terwijl je overal in de Joodse bijbel verhalen vind waaruit blijkt dat Israël een instrument is in Gods hand om de hele wereld te redden.

Daarom vertelt Jezus in de synagoge twee verhalen uit de Joodse bijbel over profeten die wonderen verrichten buiten Israël. Hij zegt: De profeet Elia ging tijdens de grote hongersnood niet naar één van de vele weduwen in Israël, maar naar een weduwe in Sarepta, buiten Israël. Haar oliekruikje raakte niet leeg en ze bleef in leven. En toen er in Israël een besmettelijke huidziekte rondging, genas de profeet Elisa een machtige man uit Syrië. Hij waste zich in de Jordaan en werd genezen. Een arme heidense vrouw en een rijke heidense man, ze worden door Israëls profeten Elia en Elisa gered. **Schilderij bijbel in beeld.**



Hier zien we wat er gebeurde toen Jezus deze verhalen verteld had. De aanwezigen in de synagoge reageren woedend, hoe durft hij dit zo te zeggen. Ze springen op en drijven hem de synagoge en de stad uit, je ziet het hier gebeuren, hij kan geen kant uit. En je hoort hier aan het begin van het evangelie van Lucas de menigte in Jeruzalem aan het eind al roepen tegen Pilatus: weg met hem, kruisig hem.

Het mooie van dit schilderij vind ik dat we Jezus niet in het gezicht zien, maar van achteren. rechtop. Hij blijft zijn mensen aankijken, met zijn geboortestad verbonden. Hij laat zich niet bang maken, alsof hij zeker weet dat hij moest zeggen wat hij heeft gezegd, dat hij moest doen wat hij heeft gedaan.

Hij heeft de armen getroost en de rijken terecht gewezen. Hij heeft gedaan wat een profeet moet doen: gehoorzaam het woord van God verkondigen, ook als dat niet bij iedereen in goede aarde valt. **Schilderij weer weg.**

Bisschop Mariann Edgar Budde heeft het gedaan. De kritische kant van het evangelie horen in een situatie die daar om vroeg. Daar was in dit geval veel moed voor nodig, want de hele wereld keek mee. Ik heb er grote bewondering voor dát zij het heeft gedaan en ook hoe, vriendelijk en met respect, vanuit de bergrede die vraagt om gerechtigheid, om je vijand lief te hebben en voor hem of haar te bidden.

Maar opkomen voor wie onrecht ondervinden heeft een prijs. De bisschop werd bedolven onder haatberichten en moet haar excuses aanbieden. Toen de profeet Jeremia werd geroepen schrok hij terug, nee Heer, ik ben veel te jong om uw woord over te brengen, ik ben bang voor de koningen, de leiders en priesters van het volk. En God antwoordde: Wees voor niemand bang, want ik zal je terzijde staan en je redden.

De boodschap van het evangelie heeft twee pijlers, die van de troost en de barricade. Onze kerkdiensten hebben in de regel ook die twee brandpunten. Ons samenzijn in het licht van Gods liefde kan ons troosten, maar er worden ons ook kritische vragen gesteld. Geloven is niet alleen een geschenk dat ons innerlijke vrede geeft, maar ook een opdracht die ons verbindt met mensen in de knel. Een oproep om het kruis te dragen met alle mensen die lijden. Zo is geloven een gave en een opgave.

Ik las ergens: een goede preek is au en amen. Zoals het hele leven een afwisseling is van vallen en opstaan, van rust en onrust, van vechten en loslaten. Om het met prediker te zeggen: Voor alles onder de hemel is er een tijd. Er is een tijd om te lachen en een tijd om te huilen, een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken.

En dan is de vraag: In welke tijd leven wij, als gemeente en persoonlijk? Ik denk dat dat afhangt van de levensfase of omstandigheden. Soms ben je geroepen om te vertrouwen op Gods nabijheid, mag je loslaten en leven met wat er is. Soms word je geroepen om je te verzetten tegen onrecht dat mensen wordt aangedaan, mensen dichtbij of mensen ver weg.

Voor deze manier van leven in navolging van Jezus krijg je waarschijnlijk geen applaus. In de media word je als gelovige vaak weggezet als wereldvreemd of dom. En in gesprekken met familie of vrienden word je ook niet altijd serieus genomen als je opkomt voor migranten, begrip vraagt voor hangjongeren of zogenaamde uitkeringstrekkers. Maar we worden als christenen in Nederland niet bedreigd voor zover ik weet.

In deze week waarin we de Holocaust herdenken vroeg ik me af of ik sterk genoeg zal zijn als het er op aan komt. Als de vliegtuigen vertrekken naar Aleppo, Asmara, Kiev of Khartoem, zal ik dan de moed hebben om te protesteren, of om mijn familie in gevaar te brengen door mensen te verbergen?

Laten we bidden om de moed van de verzetsmensen die Joden hebben beschermd, de moed van de bisschop van Washington om de waardigheid van ieder mens te verdedigen, ook als mensen daar niet op zitten te wachten. En laten we bidden om de Geest van God, dat we onze roeping zullen verstaan om te kunnen onderscheiden waar het op aan komt. Amen

Reageren? Graag! ds.anjedekuiper@pkngrotekerkschiedam.nl